

Sut i gael profiant -

Canllaw i bobl sy'n gweithredu heb gyfreithiwr

Beth yw'r Gwasanaeth Profiant?

Mae'r Gwasanaeth Profiant yn rhan o Wasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM. Mae'n gweinyddu'r system brofiant yng Nghymru a Lloegr, ac yn rhoi grantiau cynrychiolaeth, sy'n rhoi'r hawl gyfreithiol i bobl ddelio ag ystad (er enghraifft, arian, meddiannau ac eiddo) yr ymadawedig.

Mae'r daflen hon yn rhoi canllaw ichi os ydych am gael profiant heb ddefnyddio cyfreithiwr.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, cysylltwch â'ch cofrestrfa brofiant leol (gweler taflen **PA4**). Mae'r staff yno i'ch helpu - ond ni chânt roi cyngor cyfreithiol ichi.

Cyflwyniad

Pan fydd unigolyn yn marw, bydd fel arfer yn gadael ystad (yn cynnwys arian, meddiannau ac eiddo).

Er mwyn gallu cael at yr ystad, mae angen i gynrychiolydd/gynrychiolwyr personol yr ymadawedig wneud cais i'r Gwasanaeth Profiant am grant cynrychiolaeth (grant). Mae'r grant yn sefydlu pwy sydd â'r hawl gyfreithiol i gasglu arian o fanciau, cymdeithasau adeiladu a sefydliadau eraill sy'n dal asedau a oedd yn perthyn i'r ymadawedig.

Yn y mwyafrif o achosion, mae gwneud cais am grant yn broses syml. Bydd y broses yn cynnwys llenwi ffurflen gyda dogfennau ategol a thyngu llw i gefnogi'r cais.

Mae'r wybodaeth yn y daflen hon yn cyfeirio at y gyfraith yng Nghymru a Lloegr yn unig. Os oedd yr ymadawedig yn byw'n barhaol yn unrhyw wlad arall pan fu farw, cysylltwch â'ch cofrestrfa brofiant agosaf am gyngor.

Beth yw pwrpas y grant cynrychiolaeth?

Mae grant yn sefydlu pwy sydd â'r hawl gyfreithiol i gasglu arian o fanciau, cymdeithasau adeiladu a sefydliadau eraill sy'n dal asedau a oedd yn perthyn i'r ymadawedig. Ceir tri math o grant:

Profiant

Mae'r Gwasanaeth Profiant yn caniatáu Profiant i'r ysgutor(ion) a enwir mewn ewyllys y mae'r ymadawedig wedi'i gadael.

Llythyrau Gweinyddu (gydag ewyllys)

Caniateir Llythyrau Gweinyddu (gydag ewyllys) pan nad oes ysgutor wedi'i enwi yn yr ewyllys neu pan fo'r ysgutorion yn methu neu'n anfodlon gwneud cais am y grant.

Llythyrau Gweinyddu

Caniateir Llythyrau Gweinyddu pan nad yw'r ymadawedig wedi gwneud ewyllys, neu os nad yw'r ewyllys a wnaeth yn ddilys.

A oes angen grant bob amser?

Nid oes angen grant ar gyfer pob ystad. Efallai na fydd angen grant yn yr amgylchiadau canlynol:

- os yw'r cartref yn cael ei ddal ar y cyd a'i fod yn trosglwyddo i'r cydberchennog arall/ cydberchnogion eraill sy'n goroesi.
- os oes cyfrif ar y cyd mewn banc neu gymdeithas adeiladu. Os felly, efallai mai dim ond y dystysgrif marwolaeth y bydd ar y banc angen ei gweld er mwyn trefnu i'r arian gael ei drosglwyddo i'r cydberchennog arall. Ond, efallai y bydd angen grant o hyd, er mwyn cael at asedau mewn cyfrifon nad ydynt yn rhai ar y cyd, neu bolisiâu yswiriant.
- os oedd y swm ym mhob cyfrif yn fach (hyd yn oed os oedd yn cael ei ddal yn enw'r ymadawedig yn unig). Bydd angen ichi holi'r sefydliadau (banciau, cymdeithasau adeiladu neu gwmnïau yswiriant) perthnasol i ganfod a fyddant yn fodlon rhyddhau'r asedau heb grant.

Efallai y dymunwch ofyn i unrhyw un sy'n dal arian yr ymadawedig (megis banc neu gwmni yswiriant) a fyddant yn ei ryddhau i chi heb weld grant. Os byddant yn cytuno, efallai y byddant yn gosod amodau megis gofyn ichi lofnodi datganiad statudol gerbron cyfreithiwr. Ar ôl gwneud hynny, gallwch benderfynu a yw hyn yn rhatach neu'n haws na gwneud cais am grant.

Sylwch y bydd **rhaid** cyflwyno grant er mwyn gwerthu neu drosglwyddo eiddo sydd yn enw'r ymadawedig yn unig neu gyfran o eiddo a oedd yn cael ei ddal ar y cyd gyda'r ymadawedig ac un neu fwy o bobl eraill fel tenantiaid gydradd. Cytundeb ysgrifenedig rhwng dau neu fwy o unigolion sy'n berchen ar ased ar y cyd (tir neu adeiladau fel arfer) yw tenantiaeth gydradd. Os nad ydych yn siŵr ynghylch hyn, efallai y dymunwch ofyn cyngor cyfreithiwr.

Ni allwch gwblhau gwerthiant ar unrhyw eiddo yr oedd yr ymadawedig yn berchen arno neu'n rhannol berchen arno nes bod y grant wedi'i ganiatáu. Felly, byddai'n ddoeth peidio â rhoi eiddo yr oedd yr ymadawedig yn berchen arno, neu'n rhannol berchen arno, ar werth nes bod grant wedi'i roi.

Pwy sy'n cael gwneud cais am grant?

Cewch wneud cais am grant os ydych chi dros 18 oed ac:

- yn ysgutor a enwir yn yr ewyllys;
- wedi'ch enwi yn yr ewyllys i dderbyn rhywfaint neu'r cyfan o'r ystad (os nad oes ysgutorion, neu os yw'r ysgutorion yn methu neu'n anfodlon gwneud cais); neu
- nad oedd yr ymadawedig wedi gwneud ewyllys a chithau yw'r perthynas agosaf, yn y drefn flaenoriaeth ganlynol:
 - gŵr neu wraig neu bartner sifil cyfreithlon (diffinnir partneriaeth sifil fel partneriaeth rhwng dau unigolyn o'r un rhyw a gofrestrwyd yn unol â Deddf Partneriaeth Sifil 2004). Yn achos cyplau sy'n cyd-fyw ond heb briodi na ffurfio partneriaeth sifil, nid oes gan y partner sy'n goroesi hawl i wneud cais am grant.
 - meibion neu ferched (ac eithrio llysblant) gan gynnwys plant a fabwysiadwyd gan yr ymadawedig. (Dim ond yn ystadau'r rhieni a'u mabwysiadodd ac nid ystadau eu rhieni biolegol y caiff plant a gafodd eu mabwysiadu wneud cais.)
 - rhieni
 - brodyr neu chwiorydd
 - teidiau a neiniau
 - ewythrod neu fodrybedd
 - Os yw meibion, merched, brodyr, chwiorydd, ewythrod neu fodrybedd yr ymadawedig wedi marw cyn yr ymadawedig, caiff eu plant hwy wneud cais am grant

Fel arfer, dim ond un o'r cynrychiolwyr personol sy'n gorfod gwneud cais am grant. Ond, os yw'r sawl sydd â'r hawl i'r ystad o dan 18 oed, dan y gyfraith rhaid i ddau unigolyn wneud cais am grant. Os felly, byddwn yn rhoi gwybod ichi pan fyddwn yn derbyn eich cais.

Pan fo mwy nag un unigolyn eisiau gwneud cais am grant, gellir gwneud cais ar y cyd. Caniateir uchafswm o bedwar ceisydd a bydd rhaid iddynt i gyd dyngu llw i gefnogi eu cais.

Pan fyddwch yn cyflwyno eich cais, byddwn yn ei wirio i sicrhau bod yr unigolyn/unigolion cywir yn gwneud cais am grant. Os ydych yn berthynas pell, darparwch goeden deulu fras i ddangos eich perthynas i'r ymadawedig.

Ymhle ddof o hyd i'r ewyllys?

Efallai fod yr ewyllys wreiddiol wedi'i chadw mewn swyddfa cyfreithiwr neu mewn banc, neu yn y Brif Gofrestrfa Brofiant yn Llundain. Gall fod ymhlith eiddo personol yr ymadawedig. Os nad anfonwch yr ewyllys wreiddiol, bydd yn cymryd mwy o amser i ddelio â'ch cais.

Ni fyddwn yn anfon yr ewyllys wreiddiol yn ôl atoch gan y daw'n gofnod cyhoeddus wedi iddi gael ei phrofi (gweithredu arni). Fodd bynnag, byddwn yn anfon copi swyddogol o'r ewyllys atoch gyda'r grant cynrychiolaeth.

Beth os nad ydw i eisiau gwneud cais am grant ac rwyf wedi fy enwi fel ysgutor mewn ewyllys?

Gall ysgutorion ddewis ildio'u holl hawliau i grant ('ymwrthod') neu gallant gadw'r hawl ('neilltuo hawl'), i wneud cais am grant yn y dyfodol. Yn wahanol i ymwrthod, ni fydd yn eich rhwystro rhag gwneud cais am grant yn hwyrach ymlaen os bydd angen.

Dim ond yr ysgutor(ion) a fydd yn tyngu llw i gefnogi'r cais fydd yn cael eu henwi ar y grant a dim ond eu llofnod nhw y bydd yn rhaid ei gael i ryddhau asedau'r ymadawedig.

Os nad yw'r unigolyn sydd â hawl i'r grant eisiau gwneud cais, gall benodi rhywun arall i fod yn atwrnai iddynt i gael y grant ar eu rhan. Os felly, dylid llenwi manylion y sawl sy'n penodi'r atwrnai ar ffurflen PA1. Byddwn wedyn yn anfon ffurflen atoch i'r unigolyn hwnnw roi awdurdod ffurfiol i chi weithredu ar ei ran. Os yw'r unigolyn sydd â hawl i'r grant eisoes wedi llofnodi Atwrneiaeth Barhaus (EPA) neu Atwrneiaeth Arhosol (LPA), ffeiliwch y ddogfen wreiddiol gyda'ch cais. Dychwelir y ddogfen hon i chi.

Bydd y grant yn cael ei ganiatáu yn enw'r atwrnai ond bydd yn nodi ei fod er "budd a defnydd" yr unigolyn sydd â hawl i'r grant.

Sylwch - Rhaid cofrestru LPA gyda Swyddfa'r Gwarcheidwad Cyhoeddus cyn y gellir ei defnyddio.

Gallwch gysylltu â nhw drwy www.justice.gov.uk/about/opg neu drwy ffonio 0845 330 2900.

Pam mae angen imi feddwl am dreth etifeddiant nawr?

Yr enw ar y dreth ar ystad rhywun sydd wedi marw yw treth etifeddiant. Cyllid a Thollau EM (HMRC) sy'n delio â'r dreth hon. Os oes treth etifeddiant i'w thalu, fel arfer bydd rhaid ichi dalu o leiaf rhywfaint o'r dreth cyn y gallwn ganiatáu'r grant.

Nid yw'r ffaith fod y grant yn cael ei ganiatáu yn golygu bod HMRC wedi cytuno ar swm terfynol y dreth etifeddiant sydd i'w thalu. Fel arfer, byddant yn cysylltu â chi eto ar ôl ichi dderbyn y grant. Yn amodol ar y gofynion i dalu rhywfaint o'r dreth cyn cael y grant, dylid talu treth etifeddiant cyn pen chwe mis i ddiwedd y mis pan fu farw'r unigolyn. Bydd HMRC yn codi llog ar dreth heb ei thalu o'r dyddiad hwn, beth bynnag yw'r rheswm dros dalu'n hwyr.

Nid yw staff y gofrestrfa brofiant wedi'u hyfforddi i ddelio ag ymholiadau am ffurflenni HMRC na threth etifeddiant. Os oes gennych unrhyw gwestiynau ynghylch y rhain, dylech edrych ar wefan HMRC: www.hmrc.gov.uk/inheritancetax neu gysylltu â Llinell Gymorth Profiant a Threth Etifeddiant ar 0300 123 1072.

Sut mae gwneud cais am grant?

Bydd angen ichi ddilyn y broses a ddisgrifir isod:

Llenwi ffurflen gais y Gwasanaeth Profiant

Bydd angen ichi llenwi **Ffurflen Gais Profiant PA1**, gan ddefnyddio'r Daflen Ganllaw PA1A.

Gellir cael y ffurflenni hyn drwy:

- ffonio Llinell Gymorth Profiant a Threth Etifeddiant ar 0300 123 1072;
- eu llwytho oddi ar hmctsformfinder.justice.gov.uk. Sylwch, ni allwch gadw'r ffurflen ar-lein na'i chyflwyno'n electronig, ond gallwch naill ai ei llenwi ar y sgrîn a'i hargraffu neu argraffu ffurflen wag a'i llenwi â llaw; neu
- drwy anfon e-bost at y gofrestrfa brofiant.

Llenwi ffurflen dreth HMRC

Pan fyddwch yn gwneud cais am grant, bydd angen ichi lenwi ffurflen dreth **pa un a oes treth etifeddiant i'w thalu ai peidio**. Dylech ddefnyddio ffurflen **IHT205** os nad oes treth etifeddiant i'w thalu. Os nad yw ffurflen **IHT205** yn berthnasol i chi, cysylltwch â HMRC i gael ffurflen **IHT400**.

I gael help i lenwi'r ffurflenni hyn, gallwch ffonio Llinell Gymorth Profiant a Threth Etifeddiant ar 0300 123 1072.

Sylwch na ellir caniatáu grant nes eich bod chi wedi cadarnhau nad oes treth etifeddiant i'w thalu neu, os oes treth etifeddiant i'w thalu, fod HMRC wedi cadarnhau gyda'r Gwasanaeth Profiant ei bod yn iawn i ganiatáu grant.

Opsiynau tyngu llw

Fel rhan o'r broses ymgeisio, bydd angen ichi dyngu llw i gadarnhau bod yr wybodaeth yr ydych wedi'i darparu yn y ffurflen gais yn wir hyd eithaf eich gwybodaeth a'ch cred. Bydd y llw hefyd yn datgan y gofynion cyfreithiol a ddisgwyllir gennych fel deilydd y grant. Bydd y llw, sef dogfen sy'n cynnwys yr holl wybodaeth angenrheidiol i gefnogi'r cais, yn cael ei baratoi ar eich cyfer gan staff y Gwasanaeth Profiant, a gallwch ddewis ei dyngu naill ai:

- yn swyddfa unrhyw gomisiynydd llwon (swyddfa cyfreithiwr fel arfer) sy'n gyfleus i chi; neu
- drwy fynd i un o'r canolfannau profiant a restrir yn nhaflen **PA4** (byddwn yn anfon y llw a manylion ar sut i drefnu'r apwyntiad).

Sylwch, fel arfer ni fydd yn cymryd mwy na phum munud i dyngu'r llw. Efallai y dymunwch ystyried hyn pan fyddwch yn penderfynu pa opsiwn i'w ddewis.

Gerbron Comisiynydd Llwon

Os byddwch yn dewis mynd i swyddfa comisiynydd llwon i dyngu'r llw i gefnogi'ch cais, efallai y byddwch yn gallu tyngu llw ar eich papurau yn nes at eich cartref neu weithle nag y byddech wrth fynd i ganolfan brofiant. Yn aml, cyfreithwyr yw comisiynwyr llwon, ond ni fyddant yn ymwneud o gwbl â'ch cais na gweinyddu'r ystad; yr unig gyswllt a gewch gyda nhw fydd er mwyn tyngu'r llw yn ffurfiol. Ni fydd hyn yn cymryd mwy na phum munud fel arfer.

Anfonir y llw at bwy bynnag sydd wedi'i enwi fel y ceisydd cyntaf. Rhaid i'r ceisydd fynd â'r llw at y cyfreithiwr y mae'n dymuno tyngu'r llw ger ei fron. Bydd rhaid i bob ceisydd sy'n dymuno cael ei enwi ar y grant dyngu'r llw. Byddwn yn anfon cyfarwyddiadau pellach ar y broses sy'n dilyn hyn pan fyddwn yn anfon y llw atoch.

Bydd y cyfreithiwr sy'n darparu'r gwasanaeth hwn yn codi ffi o £10 am bob llw a 50c am bob arddangosyn. Mae arddangosyn yn golygu unrhyw ddogfen y cyfeirir ati yn y llw. Fel arfer, copi o'r ewyllys fydd hwn (os gadawyd un). Bydd angen ichi gysylltu â'r cyfreithiwr i wneud trefniadau priodol i dyngu'r llw. Os ydych y tu allan i Gymru neu Loegr, efallai y bydd ffioedd eraill yn berthnasol ac efallai y dymunwch holi ymlaen llaw a chysylltu â'r Cofrestrfa Brofiant i gael rhagor o wybodaeth ar sut i wneud hyn.

Os byddwch yn dewis yr opsiwn hwn, dylech ysgrifennu '**swyddfa cyfreithiwr**' yn y blwch sydd wedi'i labelu 'lleoliad y cyfweliad' ar dudalen gyntaf ffurflen **PA1**.

Efallai na fydd yr opsiwn hwn yn berthnasol ym mhob achos ac efallai y bydd angen ichi fynychu apwyntiad yn y gofrestrfa. Os bydd hyn yn berthnasol yn eich achos chi, bydd y Gwasanaeth Profiant yn cysylltu â chi.

Mewn canolfan brofiant

Os byddwch yn mynd i ganolfan brofiant, nid oes ffi ychwanegol am dyngu'r llw, a bydd staff y gwasanaeth profiant yn gwneud y trefniadau er mwyn ichi dyngu'r llw. Mae'r daflen PA4 yn rhoi mwy o wybodaeth ynghylch y lleoliadau ar gyfer tyngu'r llw os byddwch yn dewis yr opsiwn hwn.

Mae'r lleoliadau sydd wedi eu hamlygu mewn ffont trwm ar y PA4 gydag oriau agor cyfyngedig, gan na fydd dyddiad apwyntiad yn y lleoliadau hyn yn cael ei bennu tan fydd o leiaf 50 o geisiadau i fynychu apwyntiad wedi dod i law. Wrth ddewis lleoliad, trefnir eich apwyntiad ar gyfer y dyddiad nesaf sydd ar gael. Efallai gellir rhoi dyddiad cynharach yn y brif gofrestrfa, a trafodir hyn gyda chi pan fyddwch yn ffonio.

Os byddwch yn dewis tyngu eich llw mewn canolfan brofiant, dylech ysgrifennu eich dewis o leoliad yn y blwch sydd wedi'i labelu '**lleoliad y cyfweliad**' ar dudalen gyntaf ffurflen **PA1**.

Penderfynu sawl copi swyddogol wedi'i selio o'r grant cynrychiolaeth y bydd ei angen arnoch

Mae'n rhaid i sefydliadau megis banciau a chymdeithasau adeiladu weld copïau wedi'u selio o'r grant cyn y gallant ryddhau asedau ichi. Ni fyddant yn derbyn llungopïau heb eu selio.

Felly, er mwyn delio â'r ystad yn gyflym, efallai y byddai'n ddoeth archebu digon o gopïau wedi'u selio o'r grant i'w hanfon ar yr un pryd i'r holl sefydliadau yr ydych yn delio â nhw.

Os oes asedau'n cael eu dal y tu allan i Gymru a Lloegr, efallai y bydd rhaid rhoi copi o'r grant mewn fformat gwahanol i'r deiliaid asedau hynny. Fel arfer, cyfeirir at hyn fel copi wedi'i selio a'i ardystio.

Mae'n dal yn bosib cael mwy o gopïau wedi'u selio o'r grant at ddefnydd swyddogol ar ôl adeg caniatáu'r grant. Bydd angen ichi ysgrifennu at y gofrestrfa brofiant a ganiataodd y grant. Ond, bydd y rhain yn costio mwy na'r rhai a archebwyd adeg gwneud y cais (gweler **PA3** - rhestr ffioedd), ac felly mae'n bwysig penderfynu cyn i chi wneud cais am y grant sawl copi y bydd ei angen arnoch.

Gwnewch yn siŵr eich bod yn cynnwys y dogfennau cywir

Bydd angen ichi gynnwys:

- Copi swyddogol (**nid** llungopi) o'r dystysgrif marwolaeth a roddwyd gan y Cofrestrdydd Genedigaethau, Marwolaethau a Phriodasau neu dystysgrif crwner.
- Yr ewyllys **wreiddiol** ac unrhyw godisiliau (neu unrhyw ddogfen lle mae'r ymadawedig wedi mynegi ei ddymuniadau ynghylch dosbarthu ei ystad). **Cadwch gopi o unrhyw ewyllys neu godisil y byddwch yn eu hanfon atom.** Peidiwch ag atodi dim i'r ewyllys â stwffwl, pin ayyb na thynnu unrhyw ffasnin oddi ar yr ewyllys.
- Tri chopi A4 eglur a darllenadwy o'r ewyllys ac unrhyw godisiliau.
- Unrhyw ddogfennau eraill y mae'r Gwasanaeth Profiant yn gofyn yn benodol amdanynt ar y ffurflen **PA1**.
- Y ffurflen HMRC sy'n berthnasol i'ch cais.
- Siec yn daladwy i 'Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM' am y ffi, ac yn cynnwys cost nifer y copïau ychwanegol rydych wedi gofyn amdanynt. Gweler y rhestr ffioedd ar daflen **PA3**. (Ni allwn brosesu'ch cais nes bydd y ffi wedi'i thalu.

I ble ddylwn i anfon fy nghais?

Dylech anfon eich cais i'r gofrestrfa brofiant o'ch dewis chi (gweler taflen **PA4** am y cyfeiriad). Gallwch ddewis unrhyw ganolfan ar gyfer eich apwyntiad i dyngu llw, **ond rhaid anfon eich cais i'r brif Gofrestrfa Brofiant sy'n gyfrifol am y ganolfan honno.** Efallai y byddwch eisiau anfon eich cais drwy'r post cofrestredig neu gofnodedig.

Prosesu'r cais

Pan fyddwn yn derbyn eich cais, byddwn yn ei archwilio ac, os bydd gennym yr holl wybodaeth/ddogfennaeth i'n galluogi i brosesu'ch cais, byddwn yn anfon llythyr atoch (fel arfer cyn pen 10-14 diwrnod ar ôl derbyn eich cais) yn cydnabod derbyn eich cais ac yn darparu copi o'r llw y bydd angen ichi ei dyngu.

Os ydych wedi dewis tyngu'r llw mewn swyddfa cyfreithiwr lleol, dylech gysylltu â'r cyfreithiwr hwnnw i wneud y trefniadau priodol. Byddwn yn anfon cyfarwyddiadau pellach ar y broses pan fyddwn yn anfon y llw atoch.

Os ydych wedi dewis tyngu'r llw mewn canolfan brofiant, byddwn yn anfon y llw atoch a gallwch chi ffonio i drefnu dyddiad sy'n gyfleus i chi.

Os ydych yn gwneud cais am grant gyda rhywun arall a hwnnw/honno'n methu â bod yn bresennol, gallwn drefnu iddo/iddi dyngu llw ar wahân mewn lleoliad arall os oes angen. Fodd bynnag, bydd hyn yn arafu'r broses o ganiatáu eich grant.

Os bydd gennym unrhyw gwestiynau ar ôl archwilio eich cais, byddwn yn cysylltu â chi. Os byddwn yn cysylltu â chi, a chithau'n methu â darparu'r ddogfennaeth a'r/neu'r wybodaeth bellach ofynnol, mae'n bosib y gwneir gorchymyn bod eich cais yn anaddas i ddelio ag ef fel cais personol. Os felly, bydd angen ichi roi cyfarwyddyd i gyfreithiwr neu ymarferydd profiant wneud y cais ar eich rhan.

Efallai y byddwn yn gofyn ichi lofnodi dogfennau ychwanegol neu gysylltu â phobl eraill – er enghraifft, tyst i ewyllys – er mwyn inni allu eu cyfweld neu gael eu llofnod ar ddogfennau i helpu gyda'ch cais.

Beth fydd yn digwydd pan fyddaf yn tyngu'r llw?

Gofynnir ichi lofnodi'r llw a baratowyd a thyngu neu gadarnhau gerbron y comisiynydd llwon neu'r swyddog profiant fod yr wybodaeth a roddwyd gennych yn wir hyd eithaf eich gwybodaeth. Cewch gyfle i dyngu ar lyfr crefyddol o'ch dewis chi.

Beth fydd yn digwydd ar ôl imi dyngu'r llw?

Os ydych wedi tyngu'r llw mewn swyddfa cyfreithiwr, dylech ei ddychwelyd i'r gofrestrfa. Wedi i ni dderbyn y llw, os bydd yr holl ddogfennaeth angenrheidiol gennym, byddwn yn anfon atoch y grant gwreiddiol a chopïau o'r grant (os gofynnoch amdanynt) ac yn dychwelyd y dystysgrif marwolaeth wreiddiol ichi, fel arfer cyn pen saith diwrnod gwaith. Gallwch drefnu i gasglu'r dogfennau'n bersonol os ydych eisiau. Os dymunwch wneud hyn, gofynnir ichi gadarnhau hynny mewn llythyr esboniadol pan fyddwch yn dychwelyd y llw wedi'i dyngu.

Byddwn yn cadw'r ewyllys wreiddiol, gan ei bod yn dod yn gofnod cyhoeddus.

Ar ôl caniatáu'r grant

Pan fydd y grant wedi'i ganiatáu, byddwch yn cael gwybodaeth ynghylch eich rôl fel yr ysgutor (**PA97**).

Eich dyletswyddau yw:

- casglu'r ystad (arian, eiddo, ac ati);
- talu dyledion, treuliau'r angladd ac ati;
- talu'r balans i'r bobl y mae ganddynt hawl gyfreithiol iddo; a
- chadw derbynebaw a chofnod o'r hyn yr ydych wedi'i wneud.

Bydd gennych hawl gyfreithiol i ofyn i unrhyw un neu unrhyw sefydliad sy'n dal asedau'r ymadawedig roi hawl ichi gael at yr asedau hynny. Yn dilyn hynny, bydd modd rhyddhau, gwerthu neu drosglwyddo'r asedau hynny yn unol â dymuniadau'r ymadawedig neu yn unol â'r gyfraith os nad adawodd yr ymadawedig ewyllys neu godisil(iau).

Sylwch - mae grantiau cynrychiolaeth wedi'u caniatáu, a chopïau o ewyllysiau a brofwyd, yn gofnodion cyhoeddus. Gall unrhyw un wneud cais am gopïau o grantiau ac ewyllysiau, ar yr amod eu bod yn talu'r ffi briodol (gweler **PA3**).

Daw cyfrifoldeb y Gwasanaeth Profiant i ben pan ganiateir y grant, ac ni allwn roi cyngor ichi ar sut i weinyddu'r ystad. Os oes gennych unrhyw gwestiynau am hyn, dylech geisio cyngor cyfreithiol.

Cysylltiadau defnyddiol

Am wybodaeth gyffredinol am ewyllysiau a phrofiant:

www.gov.uk/wills-probate-inheritance/overview

I weld ffurflenni a thaflenni ar-lein:

hmctsformfinder.justice.gov.uk

I ddod o hyd i gyfeiriadau'r cofrestrfeydd profiant rhanbarthol:

courttribunalfinder.service.gov.uk/

Am wybodaeth am dreth etifeddiant a ffurflenni ar-lein:

www.hmrc.gov.uk/inheritancetax

Am wybodaeth fanylach am brofiant a threth etifeddiant:

Llinell Gymorth Profiant a Threth Etifeddiant:

0300 123 1072

Ffurflenni a thaflenni Profiant

PA1 Ffurflen gais profiant

PA1A Ffurflen gais profiant (nodiadau canllaw)

PA2 Sut i gael profiant (taflen)

PA3 Rhestr ffioedd profiant (taflen)

PA4 Cyfeiriadur cofrestrfeydd profiant a chanolfannau cyfweld (taflen)

PA7 Sut i adneuo ewyllys gyda'r Gwasanaeth Profiant (taflen)

PA7A Tynnu'ch ewyllys allan o'r Brif Gofrestrfa Brofiant (ffurflen)

PA8 Sut i gofnodi cafeat (taflen)

PA8A Sut i gofnodi cafeat (ffurflen)

PA9 Sut i gychwyn chwiliad cyffredinol (taflen)

PA10 Sut i gychwyn chwiliad sefydlog (taflen)

PA1S Cais am Chwiliad Profiant neu Chwiliad Sefydlog (ffurflen)

PA1T Cais am chwiliad sefydlog (ffurflen)

Ffurflenni Treth Etifeddiant HMRC

IHT205 Datganiad gwybodaeth am yr ystad

IHT206 Datganiad gwybodaeth am yr ystad (nodiadau canllaw)

IHT400 Cyfrif Treth Etifeddiant